

Zrealizowano przy wsparciu finansowym
Samorządu Województwa Dolnośląskiego

**DOLNY
ŚLĄSK**

Dobre praktyki samorządów 2012

Polityka na rzecz osób
niepełnosprawnych

SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

**Fundacja
Instytut Rozwoju Regionalnego**

SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

Patronat honorowy:

Patronat medialny:

Zrealizowano przy wsparciu finansowym
Samorządu Województwa Dolnośląskiego

**DOLNY
ŚLĄSK**

Dobre praktyki samorządów 2012

Polityka na rzecz osób
niepełnosprawnych

SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

**Fundacja
Instytut Rozwoju Regionalnego**

Kraków 2012

Wydawca

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego
31-261 Kraków, ul. Wybickiego 3A,
tel.: 12 629 85 14, faks: 12 629 85 15
e-mail: biuro@firr.org.pl
<http://www.firr.org.pl>
Organizacja Pożytku Publicznego
KRS: 0000170802
Nr konta 77 2130 0004 2001 0255 9953 0005

Redakcja serii

Anna Maria Waszkielewicz

Redaktor

Halina Waszkielewicz

Koordynator publikacji

Kinga Dumnicka

Druk i skład

Drukmar

ISBN

978-83-61170-84-6

Nakład

300 egzemplarzy

**DOLNY
ŚLĄSK**

Nakład zrealizowano przy wsparciu finansowym Samorządu Województwa Dolnośląskiego

© Kraków 2012

Wydanie I bezpłatne, nieprzeznaczone do sprzedaży.

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego udostępnia publikację na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Oznacza to, iż przy zachowaniu informacji o autorstwie, utwór ten można publikować bądź rozpowszechniać w całości lub we fragmentach na dowolnym nośniku oraz tworzyć z niego utwory zależne.

Szczegółowa licencja dostępna jest pod adresem:

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/>

Spis treści

Prezentacja laureatów SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS 2012.....	9
Dąbrowa Górnicza. Międzynarodowy Przegląd Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej PUMA	11
Dzierżoniów. Budowa Domu Rodzinnego z Mieszkaniem Wspomagany.....	12
Gdańsk. Nowatorskie formy aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych na "Osiedlu Sitowie" oraz w Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej.....	13
Katowice. Informator dla osób z niepełnosprawnościami – „Katowice bez barier”	14
Kraków. Program dostosowania systemu komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych.....	16
Piaseczno. Dostępne wybory	17
Powiat Kartuski. Spotkania informacyjno-edukacyjno-wychowawcze „SIEW”	18
Powiat Olkuski. Budowanie lokalnej, kompleksowej sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnych intelektualnie.....	20
Powiat Policki. 5+1	21
Poznań. Emocje dla wszystkich – przygotowania Miasta Poznania do EURO 2012	23
Stargard Szczeciński. Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2005-2015.....	24
Szczecin. Wczesna diagnoza i rehabilitacja drogą do integracji.....	26
Województwo Łódzkie. Program telewizyjny pt. "Niepełnosprawni – pełnoprawni"	27
Województwo Wielkopolskie. Centrum Ekonomii Społecznej Osób Niepełnosprawnych.....	28
Żory. Utworzenie dla niepełnosprawnych mieszkańców Żor i okolic przyjaznego miejsca pracy wraz z możliwością rehabilitacji zawodowej, społecznej, edukacji, doskonalenia zawodowego i osobistego rozwoju a także utworzenie taniej bazy żywieniowej dla najuboższych, średnio upoosażonych, starszych i samotnych mieszkańców oraz młodzieży i studentów.....	30

Prolog Pana Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego

Dolny Śląsk to piękny region, który dzięki wspólnym działaniom wielu osób, organizacji i instytucji, staje się coraz bardziej dostępny i przyjazny dla osób z różnymi dysfunkcjami. Staramy się, aby z roku na rok coraz więcej osób mogło cieszyć się jego urokami. Jesteśmy otwarci na jak najszerszą współpracę z każdym, kto chce i może zainspirować nas do dalszych działań i aktywności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu niepełnosprawnych mieszkańców naszego regionu.

Z tym większą więc przyjemnością gościliśmy w tym roku tu, na Dolnym Śląsku, przedstawicieli samorządów wszystkich szczebli, realizujących najlepsze w Polsce projekty skierowane do osób z niepełnosprawnością. Mieliśmy możliwość spotkania i rozmowy z najbardziej kreatywnymi i przedsiębiorczymi samorządowcami, którzy nie bali się poddać swoich pomysłów ocenie innych. Ocenie bardzo surowej, ale i rzetelnej, bo przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli środowisk osób niepełnosprawnych.

Niniejsza publikacja prezentuje najlepsze i najciekawsze projekty, nagrodzone w IV edycji konkursu pn. SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS, którego finał odbył się 5.10.2012 r. w Karpaczu.

Zachęcam do lektury, ale przede wszystkim do działania!

Radostaw Mołoń

Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego

Wstęp

Już od czterech lat Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego podejmuje starania, aby wyróżnić najlepsze samorzady działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Czyni to, między innymi, przyznając nagrodę SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS. Do udziału w IV edycji ogólnopolskiego konkursu na najlepsze praktyki w zakresie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych mogły zgłaszać się zarówno jednostki administracji samorządowej, jak i pragnące je docenić organizacje pozarządowe oraz poszczególni obywatele.

Spośród 125 samorządów zgłoszonych do konkursu Kapituła Nagrody pod przewodnictwem Ministra Jarosława Dudy – Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, wybrała 15 zwycięzców i przyznała 25 wyróżnień.

Niniejsza publikacja przedstawia projekty, które w tegorocznej edycji konkursu zyskały najwyższe uznanie. Opisy zawierają informacje o realizowanych działaniach, a także dane kontaktowe osób, które mogą Państwu przybliżyć te dokonania.

Pragniemy złożyć wszystkim serdeczne podziękowania za pracę włożoną w przygotowanie zgłoszeń, a przede wszystkim za pracę na rzecz integracji osób niepełnosprawnych. Laureatom serdecznie gratulujemy! Wszystkie samorzady gorąco zachęcamy do czerpania inspiracji z przedstawionych projektów i wdrażania dobrych praktyk na swoim terenie. Już dziś zapraszamy do udziału w kolejnej edycji konkursu SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS.

Prezentacja laureatów SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS 2012

LAUREACI (w poszczególnych grupach kolejność alfabetyczna)

Zdobywca złotej statuetki i tytułu SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

I POWIAT POLICKI

Zdobywcy statuetek i tytułu SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

I DĄBROWA GÓRNICZA
I DZIERŻONIÓW
I GDAŃSK
I KATOWICE
I KRAKÓW
I PIASECZNO
I POWIAT KARTUSKI
I POWIAT OLKUSKI
I POZNAŃ
I STARGARD SZCZECIŃSKI
I SZCZECIN
I WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE
I WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE
I ŻORY

Zdobywcy wyróżnień i tytułu SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS

I DŁUGOŁĘKA
I GOGOLIN
I JÓZEFÓW
I KLUCZE
I LESZNOWOLA
I NYSA
I POWIAT BIAŁOBRZESKI
I POWIAT BUSKI
I POWIAT CIESZYŃSKI

10 | Dobre praktyki samorządów 2012

- | POWIAT DĄBROWSKI
- | POWIAT GLIWICKI
- | POWIAT JAROSŁAWSKI
- | POWIAT KLUCZBORSKI
- | POWIAT KONECKI
- | POWIAT KOŚCIERSKI
- | POWIAT POZNAŃSKI
- | POWIAT PROSZOWICKI
- | POWIAT PRZYSUSKI
- | POWIAT RZESZOWSKI
- | POWIAT TCZEWSKI
- | POWIAT WADOWICKI
- | RUDA ŚLĄSKA
- | SZCZAWNO-ZDRÓJ
- | WEJHEROWO
- | WIELICZKA

Dąbrowa Górnicza

Międzynarodowy Przegląd Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej PUMA

Przegląd Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej PUMA jest organizowany od 1994 roku To duże przedsięwzięcie artystyczne prezentujące osiągnięcia twórcze niepełnosprawnych: dzieci, młodzieży i osób dorosłych zamieszkujących domy pomocy społecznej oraz skupionych wokół dziennych lub środowiskowych domów czy warsztatów terapii zajęciowej.

PUMA to przede wszystkim święto ludzi niepełnosprawnych oraz starszych. Trzy festiwalowe dni są doskonałą okazją do zaprezentowania ich talentów artystycznych. PUMA to nie tylko występy sceniczne, ale również warsztaty oraz spotkania panelowe, adresowane do opiekunów i terapeutów. To wyjątkowe wydarzenie ma wielu sympatyków oraz przyjaciół nie tylko wśród osób pracujących i pomagających niepełnosprawnym, ale także wśród artystów, muzyków oraz mieszkańców, co roku zasiadających na widowni.

Na Przegląd rokrocznie przybywa około 3000 widzów oraz 1200 występujących. Przez 15 lat Przegląd miał zasięg ogólnopolski. Od 2010 roku rozszerzył swój zasięg poza granice naszego kraju. Z roku na rok w Przeglądzie bierze udział coraz więcej zespołów. Początkowo było ich 20, a w zeszłorocznej edycji już 80. W tegorocznej edycji uczestniczyło 75 zespołów. Goszczono placówki pomocy społecznej z całego kraju, a także z zagranicy: Czech, Słowacji, Danii, Litwy oraz Łotwy. Chęć udziału w kolejnym Przeglądzie zapowiedziały ponadto zespoły z Ukrainy, Niemiec i Estonii. Jest to dowód na to, że Międzynarodowy Przegląd Umiejętności Artystycznych Domów Pomocy Społecznej PUMA realizuje postawione sobie cele, spełnia oczekiwania artystów amatorów skupionych w placówkach pomocy społecznej.

PUMA wpisuje się w realizowanie działań mających na celu integrację osób starszych, młodzieży i osób niepełnosprawnych w środowisku poprzez umożliwienie im uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym. Ludziom dotkniętym niepełnosprawnością stwarza możliwość zaistnienia w społeczeństwie poprzez samorealizację twórczą, doświadczenie samego siebie jako osoby przeżywającej i działającej. Niepełnosprawny staje się aktywnym twórcą kultury.

Osoba kontaktowa:

Bożena Respondek

Telefon: 32 295 67 65

e-mail: zdrowie@dabrowa-gornicza.pl

Dzierżoniów

Budowa Domu Rodzinnego z Mieszkaniem Wspomaganiem

Urząd Miasta w Dzierżoniowie intensywnie wspiera działania Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Dzierżoniowie, mające na celu stworzenie systemu opieki nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie od urodzenia do późnej starości w ich środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

W ciągu wielu lat tej współpracy stworzono pakiet świadczeń w zakresie:

- I nauki i rehabilitacji oraz realizacji obowiązku szkolnego (Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, funkcjonujący od 1999 roku),
- I terapii zajęciowej i aktywizacji zawodowej (Warsztaty Terapii Zajęciowej – realizują swoje zadanie od roku 2001),
- I mieszkalnictwa wspomagane – zadanie jest obecnie w trakcie realizacji,
- I zatrudnienie dla osób niepełnosprawnych, rehabilitacja zawodowa i społeczna tych osób (Zakłady Aktywizacji Zawodowej – zadanie zaplanowane do realizacji w najbliższym okresie), oraz zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym od dzieciństwa do późnej starości.

Osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek rodziców, opiekunów prawnych, swoją niepełnosprawność i chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu a wzbraniają się jeszcze przed korzystaniem z domów opieki społecznej lub nie kwalifikują się do tej formy opieki, pragnące żyć wśród lokalnej społeczności ze swoimi znajomymi, przyjaciółmi, kolegami, sąsiadami a także ze swoją rodziną, będą mogły skorzystać z Mieszkania Wspomagane. Ta forma pomocy społecznej przygotowuje osoby tam przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz zastępuje pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Wybudowanie Domu Rodzinnego – Mieszkań Wspomaganych dla 30 osób niepełnosprawnych intelektualnie przyniesie bardzo wymierne efekty. Mieszkania wspomagane pozwalają osobom niepełnosprawnym intelektualnie na pełne uczestnictwo w życiu społecznym oraz na życie w warunkach domowych. Objęci dyskretną opieką poprowadzą własne gospodarstwa domowe. Zwiększa to ich aktywność i zaradność oraz ma znaczny wpływ na proces integracji w najbliższym środowisku oraz lokalnej społeczności. Podopieczni pod kontrolą opiekunów wykonują codzienne czynności zapewniające im samodzielne funkcjonowanie. Natomiast asystenci osób niepełnosprawnych będą animatorami czasu wolnego podopiecznych – lokatorów mieszkalnictwa wspomagane.

Osoba kontaktowa:

Marzenna Lasota- Darowska

Telefon: 74 645 08 50

e-mail: mdarowska@um.dzierzoniow.pl

Gdańsk

Nowatorskie formy aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych na „Osiedlu Sitowie” oraz w Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej

Projekt składa się z dwóch działań:

- I. Uruchomienie „Osiedla Sitowie”, jako sieci wszechstronnego wsparcia w usamodzielnieniu oraz przygotowania pro-zawodowego dla beneficjentów pomocy społecznej.**
- II. Utworzenie Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej, jako miejsca zatrudnienia osób usamodzielnianych w Osiedlu, która będzie również pełniła rolę inkubatora ekonomii społecznej dla organizacji pozarządowych oraz ich członków.**

Projekt „Osiedle Sitowie” przeznaczony jest dla 20 osób niepełnosprawnych, mieszkańców Gdańska, w tym z problemami zdrowia psychicznego. Osiedle powstało w budynkach z zasobów mieszkaniowych Miasta Gdańska. W każdym z domków mieszka 6-8 osób. Każdy domek jest otoczony ogrodem, uczestnicy mogą wykorzystać tereny zielone i tworzą przydomowe ogródki. Organizacje pozarządowe współrealizujące projekt, utworzyły pracownie, w których prowadzone są treningi społeczne i zawodowe dla beneficjentów. Każda organizacja zatrudnia koordynatora domku, który spełnia różnorakie funkcje: jest administratorem budynku, dba o utrzymanie porządku i dobrego stanu technicznego, ale również pracuje z mieszkańcami. Do dyspozycji mieszkańców są specjaliści: psycholog, pedagog, pracownik socjalny, asystent, doradca zawodowy, terapeuta zajęciowy, którzy wspierają mieszkańców, stwarzając możliwości do lepszego funkcjonowania poprzez organizację grup wsparcia, zajęć psychoedukacyjnych czy spotkań terapeutycznych. Mieszkańcy „Osiedla Sitowie” mają możliwość wpływania na życie osiedla biorąc udział w Radzie „Osiedla Sitowie”.

„Osiedle Sitowie” jest także „przedsionkiem” Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej, która zatrudnia obecnie 15 osób niepełnosprawnych i liczba ta stale rośnie. Członkami-założycielami Gdańskiej Spółdzielni Socjalnej jest 7 gdańskich organizacji pozarządowych. Spółdzielnia realizuje zasadę „praca zamiast zasiłku” poprzez:

- I reintegrację zawodową mającą na celu odbudowanie i podtrzymywanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy;
- I reintegrację społeczną mającą na celu odbudowanie i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej oraz pełnieniu ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

Zamierzeniem przedsięwzięcia jest doprowadzenie do sytuacji, w której osoby zatrudnione w spółdzielni będą mogły stać się jej członkami lub założyć własną spółdzielnię socjalną. Spółdzielnia będzie również rodzajem inkubatora dla kolejnych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej. Gdańska Spółdzielnia Socjalna podejmuje również działania społeczne oraz oświatowo-kulturalne na rzecz środowiska lokalnego.

Osoba kontaktowa:

Monika Grochulska

Telefon: 58 342 31 62/48

e-mail: zespolprojektow@mopr.gda.pl

Katowice

Informator dla osób z niepełnosprawnościami – „Katowice bez barier”

Katowice bez barier to internetowy informator, będący zbiorem informacji dla osób niepełnosprawnych w celu swobodnego poruszania się po mieście – pomaga odnaleźć drogę do właściwych, kompetentnych organizacji i instytucji oraz umożliwia zaplanowanie czynnego spędzania wolnego czasu w dostępnych miejscach oraz budynkach użyteczności publicznej. Powstał we współpracy ze Stowarzyszeniem „Aktywne Życie”.

W ramach projektu w okresach miesięcznych zbierane są informacje o dostępności co najmniej 30 obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na obiekty

handlowe, gastronomiczne, sportowe i komunikacyjne. Oględzin obiektów dokonują przedstawiciele Stowarzyszenia „Aktywne Życie”. Sprawdzeniu poddane zostają:

- I dostępność wejścia głównego dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, ewentualnie innego wejścia do budynku dostosowanego do tych potrzeb;
- I dostępności toalet i ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez oznaczenie piktogramem;
- I dostępność obiektu dla osób niepełnosprawnych ruchowo, niewidomych, głuchoniemych;
- I wyznaczenie miejsca parkingowego dla osób niepełnosprawnych.

Różnorodność sprawdzanych obiektów ma na celu zapewnienie niepełnosprawnym mieszkańcom Katowic możliwość zaspokojenia potrzeb kulturalnych, sportowych społecznych oraz wszystkich tych, które osoba sprawna realizuje na co dzień. Bezpośrednim rezultatem projektu jest zwiększenie dostępu do informacji o obiektach dostępnych dla niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, wartością dodaną jest natomiast zwiększanie dostępności budynków i obiektów poprzez niwelowanie barier architektonicznych. W wyniku oględzin właściciele danej nieruchomości zaczynają dostrzegać potrzeby osób niepełnosprawnych i w miarę posiadanych środków finansowych dostosowują obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Z uwagi na fakt, iż Katowice są dynamicznie rozwijającym się miastem, w którym co roku powstaje wiele nowych obiektów, projekt jest kontynuowany. W chwili obecnej trwają prace nad ortofotomapą, czyli internetową mapą systemu informacji przestrzennej Katowic, na podstawie której niepełnosprawni mieszkańcy mogliby zgłaszać istnienie barier architektonicznych.

Osoba kontaktowa:

Marta Białowąs

Telefon: 32 259 37 80

e-mail: marta.bialowas@katowice.eu

Kraków

Program dostosowania systemu komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych

W celu zapewnienia warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z komunikacji miejskiej, realizowane są działania uwzględniające następujące priorytety:

1. Stosowanie przepisów obowiązującego prawa.
2. Planowe, systematyczne dostosowywanie infrastruktury przystanków komunikacji miejskiej wraz z dojazdami do nich, dla potrzeb osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.
3. Wdrażanie i wyposażanie w elektroniczny system informacji pasażerskiej (głośnomówiący oraz wizualny).
4. Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych taboru komunikacji miejskiej.

Miasto Kraków konsultuje swoje działania z organizacjami pozarządowymi, w tym z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych między innymi w ramach Okrągłego Stołu Transportowego. Koordynatorem programu odpowiedzialnym za monitoring jest Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych.

W ramach organizowanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. oraz firmę Mobilis Sp. z o. o. szkoleń dla prowadzących pojazdy, podejmowane są tematy szeroko pojętej pomocy dla osób niepełnosprawnych. W szczególności – umiejętność zachowania się w przypadku pojawienia się osoby niepełnosprawnej jako pasażera, zachowanie szczególnej ostrożności, zwracanie uwagi na sygnalizację przycisków przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, organizowanie pomocy przy wsiadaniu i wysiadaniu.

Ponadto została przeprowadzona kampania społeczna Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie „Ustąp miejsca – pokaż klasę!” W każdym pojeździe komunikacji miejskiej w Krakowie wyznaczone są specjalne miejsca (usytuowane najczęściej niedaleko drzwi) przeznaczone przede wszystkim dla niepełnosprawnych, kobiet w ciąży, osób z małym dzieckiem na ręku, osób w podeszłym wieku. Jak się wydaje, ostatnimi czasy pasażerowie zdają się zapominać o priorytecie w zajmowaniu tych miejsc, jaki mają osoby potrzebujące. W związku z tym Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu przeprowadził kampanię społeczną, której zamierzeniem było przywrócić świadomość pasażerów odnośnie korzystania z siedzeń specjalnego przeznaczenia. Cztery rodzaje naklejek zostały ulokowane w widocznym miejscu, w najbliższej okolicy siedzeń specjalnych. Zasadniczy element naklejek stanowi nowy piktogram, który w sposób bardziej obrazowy

od dotychczasowego przedstawia grupy osób, które mają priorytet w zajmowaniu miejsc specjalnego przeznaczenia.

Osoba kontaktowa:

Bogdan Dąsał

Telefon: 12 616 50 07

e-mail: Bogdan.Dasal@um.krakow.pl

Piaseczno

Dostępne wybory

Gmina Piaseczno podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym realizacji ich prawa wyborczego. Usprawnienia dla wyborców niepełnosprawnych realizowane przez Gminę Piaseczno przejawiają się poprzez:

1. Możliwość dopisania wyborcy do rejestru w obwodzie, który posiada lokal dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Akt pełnomocnictwa do głosowania jest realizowany na wniosek wyborcy niepełnosprawnego w miejscu jego zamieszkania (urzędnik przyjeżdża do wyborcy na sporządzenie aktu).
3. Udostępnienie 12 lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych, które stanowią jedną trzecią wszystkich lokali na terenie gminy. Lokale wyposażone zostały w nakładki na kartę do głosowania sporządzone w alfabecie Braille'a, kurtyny do tajnego oddania głosu oraz stoliki przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.
4. Udzielanie wyborcom niepełnosprawnym informacji o ich prawach i możliwościach uczestniczenia w wyborach dostępnych przez stronę internetową, poprzez udzielanie informacji drogą telefoniczną, e-mailową oraz na miejscu w Urzędzie Miasta i Gminy Piaseczno przez urzędnika odpowiedzialnego za realizację uprawnień i przywilejów wyborców niepełnosprawnych.
5. Zapewnienie bezpłatnego transportu dla wyborcy niepełnosprawnego (zgłoszenia o potrzebie takiego transportu można dokonać listownie, telefonicznie, faxem, e-mailem, za pośrednictwem osoby trzeciej). Po ustaleniu godziny z wyborcą we wskazane miejsce przyjeżdża samochód dostosowany

do przewozu osób niepełnosprawnych (w składzie kierowca + pomocnik), który zawozi wyborcę do właściwego lokalu wyborczego. Usługa jest realizowana w trybie „od drzwi do drzwi”.

6. Głosowanie korespondencyjne (zgłoszenie jest dokonywane poprzez jeden ze środków komunikacji: listowny, telefoniczny, faxem, e-mailem oraz za pośrednictwem osoby trzeciej). Po przygotowaniu pakietu wyborczego urzędnik dostarcza go do wyborcy niepełnosprawnego. Następnie po dokonaniu głosowania koperta jest odbierana przez kuriera Poczty Polskiej i dostarczana w dniu głosowania do lokalu wyborczego, wyznaczonego na przyjmowanie kart do głosowania w trybie głosowania korespondencyjnego.

Osoba kontaktowa:

Michał Sawicki

Telefon: 22 701 75 75

e-mail: sawicki@piaseczno.eu

Powiat Kartuski

Spotkania informacyjno-edukacyjno-wychowawcze „SIEW”

Projekt „SIEW” – spotkania informacyjno-edukacyjno-wychowawcze jest kompleksowym planem działań służących podniesieniu świadomości społecznej mieszkańców powiatu kartuskiego w zakresie niepełnosprawności, a także zapewnieniu rzetelnej i aktualnej informacji o systemie wsparcia i pomocy.

Celem tego projektu jest także kształtowanie umiejętności współdziałania i współpracy wielu środowisk, aby zmieniać rzeczywistość i uczyć tolerancji. Projekt ten realizowany jest od 2010 roku do chwili obecnej i obejmuje następujące działania:

1. Pokazywanie zarówno absurdów architektonicznych, jak i dobrych rozwiązań w zakresie dostępności do obiektów użyteczności publicznej w powiecie (powiatowy konkurs fotograficzny pt. Miejsce przyjazne osobom niepełnosprawnym w roku 2010 i 2011).
2. Promocja twórczości i aktywności osób niepełnosprawnych (warsztaty plenerowe – Kraina Rękodzieła Artystycznego w ramach obchodów Dni Powiatu – Chmielno, lipiec 2011 i Żukowo, lipiec 2012). Jest to impreza kulturalna o cha-

rakterze integracyjnym, której celem jest przedstawienie rozległych zdolności artystycznych i popularyzowanie twórczości osób niepełnosprawnych. Dwukrotnie zorganizowano konkurs – Osoba Niezwykła, którego celem było promowanie powszechnej aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych.

3. Promocja zdrowego stylu życia (happening – Serce Twoim Przyjacielem, STOP Nadwadze, Cukrzyca – jak z nią żyć?), której celem jest szeroko rozumiana edukacja społeczna połączona z profilaktyką i zwiększeniem umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
4. Promocja przestrzegania zasad bezpieczeństwa nad wodą (happeningi – Bezpieczne wakacje na wodą), celem podniesienia świadomości i umiejętności w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej.
5. Tematyczne spotkania informacyjno-edukacyjne w terenie (m.in.: depresja, rak szyjki macicy, seksualność, Alzheimer, stwardnienie rozsiane, autyzm, epilepsja, schizofrenia) w celu zwrócenia uwagi na problem, ukazanie możliwości pomocy i wsparcia, obalanie mitów i stereotypów oraz upowszechnianie tolerancji.
6. Stworzenie powiatowego systemu powiadamiania służb ratowniczych o zagrożeniach dla osób niepełnosprawnych słuchowo.
7. Promowanie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych – Niepełnosprawny – sprawny w pracy (spotkanie informacyjne z pracodawcami, przygotowanie filmu przedstawiającego pracodawców z terenu powiatu kartuskiego zatrudniających osoby niepełnosprawne).
8. Stworzenie banku informacji o możliwościach rehabilitacji, edukacji, zatrudnienia, wsparcia osób niepełnosprawnych w powiecie kartuskim poprzez produkcję 13 filmów dokumentalnych przygotowanych przez lokalną telewizję kablową, emitowanych cyklicznie.
9. Punkty konsultacyjne (porady prawne, psychologiczne, dyżury przedstawicieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego, Powiatowego Urzędu Pracy i innych specjalistów).
10. Szkolenia.

Osoba kontaktowa:

Gabriela Gołata

Telefon: 58/685 33 20, 684 00 82

e-mail: gabora@poczta.onet.pl

Powiat Olkuski

Budowanie lokalnej, kompleksowej sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnych intelektualnie

Głównym celem projektu była inkluzja społeczna osób z problemami zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie dyskryminacji. Realizowane zamierzenia są kluczowe w budowaniu spójności w regionie, w zakresie wsparcia integracji społecznej i aktywizacji zawodowej tej grupy osób.

Do 2004 roku nieskoordynowane działania w zakresie współpracy i wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych psychicznie oraz brak opracowanego lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki środowiskowej i zdrowotnej powodowały, że udzielana pomoc była nieadekwatna i mało skuteczna.

Realizowany w latach 2005-2011 projekt składał się z powiązanych komponentów:

- I Prowadzenie Klubów Integracji
- II Ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym do rekreacji, kultury i turystyki
- III Reaktywacja zawodowa
- IV Szkolenia i kursy zawodowe
- V Praktyki zawodowe
- VI Wprowadzenie innowacyjnych metod terapii
- VII Organizacja i realizacja Małopolskiego Konkursu Karaoke
- VIII Realizacja programu informacyjno-edukacyjnego, umacniającego idee samopomocy oraz empowermentu
- IX Aktywizacja rodzin osób dotkniętych kryzysem psychicznym
- X Spotkania eksperckie, lekcje poglądowo-warsztatowe z młodzieżą
- XI Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego
- XII Lokalne i regionalne konferencje

Do wymiernych rezultatów projektu zaliczyć można między innymi: zminimalizowanie ryzyka ekskluzji osób niepełnosprawnych, kompleksowość i komplementarność działań ukierunkowanych na ich aktywizację społeczno-zawodową, dostępność wydarzeń kulturalnych i turystyki, nawiązanie trwałej współpracy z różnymi podmiotami (w tym z pracodawcami) w zakresie podejmowania działań na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób chorych psychicznie i umysłowo, wzrost konkurencyjności osób niepełnosprawnych na regionalnym rynku pracy i wzrost świadomości społecznej.

Władza i społeczność powiatu widzi możliwość kontynuowania działań projektu, wspiera finansowo i logistycznie kolejne inicjatywy służące wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych we wszelkich aspektach życia. Zapewnia dialog społeczny, ułatwia współpracę w celu doskonalenia modelowego systemu wsparcia, zapewnia osobom chorującym pełną reintegrację społeczno-zawodową. Współpraca sprzyja likwidowaniu barier komunikacyjnych, informacyjnych, edukacyjnych, promowaniu dobrych praktyk w Województwie Małopolskim oraz realizację polityki równych szans.

Osoba kontaktowa:

Anna Kwaśniewska

Telefon: 32 645 19 99

e-mail: sdsolkusz@poczta.fm

Powiat Policki

5+1

Uczestnicy projektu to osoby w wieku 16-60 lat, nieaktywne zawodowo, często niesamodzielne i w dużej mierze zależne od innych. Projekt ma na celu przede wszystkim doprowadzenie do podjęcia przez uczestników stażów zawodowych u pracodawcy, dostosowanych do kwalifikacji ubiegających się o nie osób.

5-osobowym grupom niepełnosprawnych pracowników będzie towarzyszył w zakładzie pracy Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, dzięki czemu poszczególnym osobom niepełnosprawnym zostanie zapewnione odpowiednie wsparcie w czasie wykonywania pracy, a także komfort jej wykonywania. Osoby te będą miały szansę zdobyć nowe doświadczenie zawodowe, a nawet możliwość stałego zatrudnienia.

Po przeprowadzonym procesie rekrutacji uczestników, realizowane są następujące działania:

1. Turnus integracyjno-edukacyjny, podczas którego uczestnicy mają możliwość uzyskania wsparcia obejmującego:
  - l indywidualne poradnictwo psychologiczne i zawodowe;
  - l grupowe zajęcia z psychologiem i doradcą zawodowym;

- I zabiegi rehabilitacyjne;
  - I zajęcia integracyjne (spotkania grupowe, wycieczki, ogniska itp.);
  - I nauka korzystania z usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (AOON);
  - I wsparcie rówieśnicze.
2. Adaptacja infrastruktury na potrzeby osób niepełnosprawnych: przystosowanie budynku, w którym prowadzone jest poradnictwo i aktywizacja społeczno-zawodowa.
  3. Staże zawodowe dla 5-osobowych grup osób niepełnosprawnych.
  4. Kursy i szkolenia podnoszące umiejętności i kwalifikacje zawodowe.
  5. Spotkania grup wsparcia.

Projekt realizowany jest w trzech edycjach. Po zakończeniu każdej edycji osoby niepełnosprawne mają szansę na podjęcie zatrudnienia u pracodawcy organizującego staż. Dodatkowym argumentem na rzecz zasadności realizacji projektu jest prawdopodobne zaistnienie zmiany nastawienia pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz ugruntowanie ich przekonania, że osoby niepełnosprawne mogą być wydajnymi pracownikami. Ponadto istnieje potrzeba informowania pracodawców o korzyściach finansowych wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Osoba kontaktowa:

Beata Karlińska

Telefon: 91 424 07 00

e-mail: beata.karlinska@pcpr.police.pl

Poznań

Emocje dla wszystkich – przygotowania Miasta Poznania do EURO 2012

Rezultatem projektu jest zapewnienie osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności możliwości pełnego uczestnictwa w wydarzeniach związanych z EURO 2012. Aby zapewnić im dostęp do wszelkiego rodzaju zasobów (infrastrukturalnych i informacyjnych) w przestrzeni publicznej miasta, podjęto następujące działania:

1. Dla osób niepełnosprawnych przeznaczono i dostosowano 266 miejsc Stadionu Miejskiego – co stanowiło największą ilość miejsc w porównaniu z pozostałymi stadionami w Polsce na Euro 2012 (dostosowanie obejmowało między innymi: windy z przyciskami dla osób niewidomych oraz poręczami dla osób poruszających się na wózkach; rampy dla wózków; strefy dla osób z niepełnosprawnością słuchową i wzrokową; dodatkowe miejsca przy płycie boiska; ułatwienia w orientacji przestrzennej; dla osób z dysfunkcją słuchu wyświetlanie na telebimach ostrzeżeń i ważnych informacji; zapewnienie asystentów dla osób niewidomych, itd.).
2. Dostosowano Strefę Kibica do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (między innymi: pętla indukcyjna z obsługą; tłumacz migowy w trakcie trwania wszystkich meczów; toaleta dla psów-przewodników; swobodny dostęp do wszystkich punktów gastronomicznych; dostosowane i dostępne miejsca postojowe).
3. Przeszkolono pracowników Urzędu Miasta Poznania i Miejskich Jednostek Organizacyjnych z zakresu obsługi niepełnosprawnych interesantów, w tym gości EURO 2012. Szkolenie miało na celu uwrażliwienie na zagadnienia związane z niepełnosprawnością, motywowanie do przełamywania barier i lęku w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi, kształtowanie pozytywnej postawy pracowników wobec takich interesantów.
4. Dostosowano miejskie strony internetowe do potrzeb osób niesłyszących. Dla kibiców niesłyszących przygotowano na stronie www.poznan.pl filmy w języku migowym. Tłumaczenie na język migowy objęło zarówno zasady korzystania z portalu, jak również przybliżenie podstawowych informacji o stadionie, Strefie Kibica, o noclegach, ofercie turystycznej czy zasadach korzystania z komunikacji miejskiej. Na miejskich stronach internetowych znalazły się informacje (logotypy) o dostępności obiektów sportowych, instytucji kultury, hoteli, restauracji. Poznańskie strony o turnieju jako jedyne spośród Miast Gospodarzy posiadały wersję adresowaną dla osób niesłyszących.

5. Przeszkolono wolontariuszy, przygotowując ich do przyjaznej i kompetentnej pomocy osobom niepełnosprawnym. Wolontariusze nabyli wiedzę na temat specyficznych uwarunkowań i potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, metod komunikacji z osobami niewidzącymi, niesłyszącymi, osobami na wózkach, osobami z niepełnosprawnością intelektualną, zasad savoir-vivru wobec osób z niepełnosprawnością.
6. Przygotowano makietę Stadionu Miejskiego dla osób niewidzących z informacjami o stadionie w alfabecie Braille'a. Dzięki umiejscowionej przed stadionem makiecie osoby z dysfunkcją wzroku mogły – poprzez dotyk – zapoznać się z jego konstrukcją i kształtem. Makieta powstała dzięki współpracy ze środowiskiem osób niewidomych.

Osoba kontaktowa:

Józef Solecki

Telefon: 61 878 58 21, 61 878 54 29

e-mail: jozef_solecki@um.poznan.pl

Stargard Szczeciński

Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2005-2015

Zadania realizowane w ramach Miejskiego programu ukierunkowane są na wszystkie sfery i na każdy etap życia osoby niepełnosprawnej. Realizacja większości zadań opisanych w niniejszym Programie trwa już od wielu lat i odbywa się we wszechstronnym partnerstwie z organizacjami pozarządowymi.

W 2011 roku realizowano między innymi następujące cele:

1. Podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa i metod rehabilitacji w jak najwcześniejszej fazie powstania lub wykrycia niepełnosprawności (prowadzenie Punktu Wczesnego Wykrywania Cukrzycy; poprawa sprawności psychicznej i fizycznej osób chorych na stwardnienie rozsiane; prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z problemami psychicznymi i świetlicy integracyjnej dla dzieci z autyzmem i ich rodzin; prowadzenie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci; poprawa sprawności kobiet

- po mastektomii oraz prowadzenie działań w zakresie profilaktyki przeciwnowotworowej, itd.).
2. Zmniejszenie negatywnych skutków niepełnosprawności (powstającej w późnym okresie życia) poprzez między innymi wspieranie działalności Klubu Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy też prowadzenie usług opiekuńczych.
  3. Wykorzystywanie zasobów osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, np. poprzez współpracę i wsparcie dla podmiotów zajmujących się organizowaniem pracy osób niepełnosprawnych.
  4. Podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych i dążenie do wyrównania poziomu ich wykształcenia, np. poprzez współpracę i wsparcie dla podmiotów zajmujących się szkolnictwem osób niepełnosprawnych (prowadzenie przed-szkolnych oddziałów integracyjnych; realizacja programu klas integracyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym).
  5. Udzielanie wsparcia organizacjom pozarządowym.
  6. Dostosowanie lokali mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, wsparcie prowadzenia mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.
  7. Integracja i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych intelektualnie, między innymi poprzez organizację imprez sportowych (np. Igrzyska Lekkoatletyczne Osób Niepełnosprawnych).
  8. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat problemów osób niepełnosprawnych i sposobów ich rozwiązywania, prowadzenie kampanii edukacyjnej mającej na celu profilaktykę niepełnosprawności.

Osoba kontaktowa:

Anna Hibner-Cierpicka

Telefon: 91 578 26 68

e-mail: zdrowie@um.stargard.pl

Szczecin

Wczesna diagnoza i rehabilitacja drogą do integracji

Wczesne rozpoznanie zaburzeń lub niepełnosprawności ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju dziecka, powoduje bowiem szybkie wprowadzenie rehabilitacji i zastosowanie odpowiedniej terapii. Program „Wczesna diagnoza i rehabilitacja drogą do integracji” obejmuje również wsparcie dla rodziców i opiekunów. Gmina Miasto Szczecin współpracuje w zakresie wczesnej diagnozy i rehabilitacji z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi.

W ramach programu realizowane są cztery moduły:

1. Specjalistyczno-diagnostyczny: wieloprofilowa, kompleksowa analiza przeprowadzana przez zespoły specjalistów. Jej celem jest ocena stanu dziecka, jego ograniczeń i potencjału rozwojowego oraz wyznaczenie kierunków rehabilitacji, tzw. Indywidualny Plan Działania.
2. Terapeutyczno-usprawniający: szeroka gama oddziaływań usprawniających motorycznie, np. kinezyterapia, skafander kosmiczny, masaż, gimnastyka korekcyjna.
3. Edukacyjno-aktywizujący: szerokie spectrum działań, koncentrujących się na rozwoju sfery intelektualnej i psychospołecznej dziecka, np. terapia pedagogiczna, logopedyczna, muzykoterapia, zajęcia z wykorzystaniem komputera.
4. Psychoterapeutyczne wsparcie rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością: indywidualne i grupowe konsultacje w zakresie poradnictwa życiowego, prawnego, przygotowania do roli terapeutycznej.

Kompleksowym wsparciem objętych jest rocznie około 850 dzieci. Dla każdego z nich zespół specjalistów opracowuje Indywidualny Plan Działania, będący punktem wyjścia dla terapii. Proces usprawniania i aktywizacji dostosowany jest do potrzeb i możliwości dziecka, z uwzględnieniem jego ograniczeń i potencjału rozwojowego.

Okolo 1600 osób, rodziców i opiekunów uczestniczy w warsztatach, otrzymuje pomoc terapeutyczną, prawną itp. Rodzice i opiekunowie zdobywają wiedzę oraz umiejętności niezbędne w procesie wychowania i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością, zapoznają się z obowiązującymi przepisami prawa, co pozwoli im, jak można sądzić, sprostać trudnym sytuacjom. Autorzy projektu żywią przekonanie, iż jego realizacja korzystnie wpłynie na jakość życia rodzin dzieci niepełnosprawnych, wzmocni ich kompetencje i przyczyni się do integracji ze środowiskiem społecznym.

Osoba kontaktowa:

Beata Andruszkiewicz

Telefon: 91 424 56 70

e-mail: bandrusz@um.szczecin.pl

Województwo Łódzkie

Program telewizyjny pt. „Niepełnosprawni – pełnioprawni”

Środki masowego przekazu powielają, a nawet utrwalają funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym Województwo Łódzkie zainicjowało program telewizyjny pt. „Niepełnosprawni – pełnioprawni”, którego celem jest zmiana stereotypowego postrzegania osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo oraz zmiana wizerunku niepełnosprawności w społeczeństwie Województwa Łódzkiego poprzez między innymi ukazywanie podobieństw a nie różnic pomiędzy osobami niepełnosprawnymi i pełnosprawnymi.

Celem programu jest także wskazanie możliwości uzyskania różnego typu wsparcia przez osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych w wieku do sześciu lat zamieszkujących Województwo Łódzkie. W programie tym zostaną również zaprezentowane pasje, osiągnięcia sportowe oraz artystyczne osób niepełnosprawnych.

W 2012 roku Województwo Łódzkie zainicjowało produkcję i emisję programu. Odcinki tego programu obejmują następującą tematykę: rehabilitacja osób niepełnosprawnych poprzez sport i sztukę oraz zagadnienia dotyczące wczesnego wspomagania rozwoju dziecka niepełnosprawnego. Poszczególne odcinki programu emitowane są przez Telewizję Polską S.A. Oddział w Łodzi o stałej godzinie i czasie wysokiej oglądalności.

Bezpośrednie rezultaty:

- l przedstawienie pasji, zainteresowań oraz osiągnięć osób niepełnosprawnych,
- l popularyzowanie aktywnych form życia poprzez upowszechnianie sportu wśród osób niepełnosprawnych,
- l aktywizowanie osób niepełnosprawnych i motywowanie ich do rozwijania swoich uzdolnień poprzez uczestnictwo w zawodach sportowych i konkursach plastycznych,

- I wskazanie możliwości uzyskania różnego typu wsparcia przez osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci od 0-6 lat zamieszkujących teren Województwa Łódzkiego,
- I sprzyjanie większemu rozeznaniu rodziców dzieci niepełnosprawnych odnośnie specyfiki różnych niepełnosprawności i związanych z nimi problemami w wychowaniu i edukacji dzieci,
- I pokazanie realnych problemów, możliwości oraz potrzeb osób niepełnosprawnych w przestrzeni medialnej.

Na rok 2013 zaplanowano emisję kolejnych odcinków programów z tego cyklu. W ramach kolejnych odcinków programu pt. „Niepełnosprawni – pełnoprawni” zostaną ukazane osiągnięcia, możliwości a także problemy w różnych dziedzinach życia osób niepełnosprawnych zamieszkujących Województwo Łódzkie.

Osoba kontaktowa:

Monika Krajewska

Telefon: 42 203 48 12

e-mail: m.krajewska@rcpslodz.pl

Województwo Wielkopolskie

Centrum Ekonomii Społecznej Osób Niepełnosprawnych

Projekt ma na celu promocję ekonomii społecznej jako narzędzia aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, między innymi poprzez aktywizację środowisk lokalnych.

Dotychczas w projekcie powstało 10 tak zwanych grup inicjatywnych, których uczestnicy mogą po zakończeniu szkoleń powołać spółdzielnię socjalną osób niepełnosprawnych. Ponadto funkcjonuje około 40 grup wspierających, których członkowie współpracują na rzecz wspierania lokalnych podmiotów ekonomii społecznej oraz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach ekonomii społecznej. Grupy wspierające funkcjonują w każdym wielkopolskim powiecie. Składają się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, osób zaangażowanych społecznie, przedstawicieli rynku pracy czy też osób duchownych. W siedmiu powiatach formalnie powołano partnerstwo na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W celu przybliżenia praktycznych rozwiązań w obszarze aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach projektu odbywają się wizyty studyjne w dobrze funkcjonujących podmiotach ekonomii społecznej, zatrudniających osoby z niepełnosprawnością, między innymi we Wrocławiu, Krośnicach, Kołobrzegu, Szczecinie, Łodzi, Bytomiu i w Krakowie.

Prace partnerów skupione będą wokół poszukiwania możliwości wsparcia rozwoju powstających na danym terenie podmiotów ekonomii społecznej poprzez moderowanie działań integracyjnych i stymulowanie ich powstawania, współorganizowanie rynku usług i zleceń, koordynowanie wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

W ramach projektu Centrum Ekonomii Społecznej Osób Niepełnosprawnych wsparcie szkoleniowe i doradcze otrzyma 120 osób w tym 80% osób niepełnosprawnych, 20% osób pełnosprawnych. Celowo wzmocniono grupę osób niepełnosprawnych osobami pełnosprawnymi, zgodnie z nowoczesnymi zasadami rehabilitacji społecznej i reintegracji osób niepełnosprawnych pożądana jest obecność osób pełnosprawnych.

Wsparcie otrzyma 10 Podmiotów Ekonomii Społecznej (spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne, NGO, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 o pożytku publicznym) – w zakresie usług. Podmioty te przy odpowiednim wsparciu biznesowym i społecznym mogą stać się znaczącymi pracodawcami, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, powracających na rynek pracy.

Dodatkowo wsparcie otrzyma 40 instytucji (Powiatowe Urzędy Pracy, urzędy miast, gmin, powiatów) w zakresie tworzenia partnerstw i promocji ekonomii społecznej. Warunkiem skutecznego wsparcia jest zaangażowanie się instytucji „pierwszego kontaktu”. Grupa docelowa wybrana została w toku konsultacji projektowych z przedstawicielami tych instytucji.

Działania podjęte w Centrum Ekonomii Społecznej Osób Niepełnosprawnych przyczynią się (poprzez szkolenia i doradztwo) do wzrostu profesjonalizacji działań w obrębie ekonomii społecznej. Uczestnicy szkoleń, którzy nabyli umiejętności i wiedzę z zakresu przedsiębiorczości społecznej, są przygotowani do funkcjonowania na otwartym rynku pracy. Powstałe w ramach projektu partnerstwa lokalne złożone z osób reprezentujących samorząd, organizacje pozarządowe pracujące z osobami niepełnosprawnymi oraz przedsiębiorców tworzą lokalne otoczenie grup inicjatywnych (uczestnicy szkoleń). Partnerstwa stanowią istotny element lokalnego rynku pobudzający różnorakie mechanizmy zarówno społeczne jak i biznesowe wspomagające przedsiębiorczość społeczną osób niepełnosprawnych.

Osoba kontaktowa:

Maciej Patulak

Telefon: 61 856 73 43

e-mail: maciej.patulak@rops.poznan.pl

Żory

Utworzenie dla niepełnosprawnych mieszkańców Żor i okolic przyjaznego miejsca pracy wraz z możliwością rehabilitacji zawodowej, społecznej, edukacji, doskonalenia zawodowego i osobistego rozwoju a także utworzenie taniej bazy żywieniowej dla najuboższych, średnio uposażonych, starszych i samotnych mieszkańców oraz młodzieży i studentów

Od wielu lat istnieją w Żorach instytucje zaspokajające potrzeby niepełnosprawnych, takie jak: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy oraz Zespół Szkół Specjalnych, składający się ze szkoły podstawowej, gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej. Brakowało tylko miejsca, gdzie dorosłe osoby niepełnosprawne mogłyby realizować się zawodowo, a jednocześnie kontynuować rehabilitację.

Zakład Aktywizacji Zawodowej „Wspólna Pasja” w Żorach został utworzony w 2009 roku. Pod koniec 2008 roku rozpoczął się gruntowny remont i rozbudowa obiektu, połączone z przystosowaniem go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Powstał nowoczesny obiekt, otoczony pięknym parkiem, o który dbają pracownicy Zakładu. Intencją utworzenia Zakładu było połączenie możliwości zatrudnienia niepełnosprawnych pracowników przy jednoczesnym zapewnieniu im rehabilitacji, edukacji oraz możliwości doskonalenia zawodowego.

Działalność gospodarcza Zakładu Aktywizacji Zawodowej realizowana jest przez kilka pracowni. W ramach pracowni ogrodniczo-stolarskiej dba się o zagospodarowanie terenów zielonych, zajmuje się też sprzątnięciem i odśnieżaniem posesji, projektowaniem i wykonywaniem małej architektury ogrodniczej i galanterii drewnianej. Pracownia gastronomiczna przygotowuje dania obiadowe, zarządza wynajmem sali bankietowej wraz z obsługą i organizacją imprez okolicznościowych a także świadczeniem usług w zakresie cateringu i przygotowywania zestawów lunchowych dla firm. W ramach tej pracowni w styczniu 2011 roku uruchomiono Bar Mleczny. Pracownia rehabilitacyjna świadczy usługi przede wszystkim dla niepełnosprawnych pracowników Zakładu, ale także dla klientów zewnętrznych. Zakład prowadzi także szkolenia zarówno dla potrzeb rozwoju i podnoszenia kwalifikacji swoich pracowników, jak i dla firm zewnętrznych.

Najważniejszym osiągnięciem wynikającym z utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej jest stworzenie miejsc pracy dla 52 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności a także dla 22 osób kadry obsługowo-rehabilitacyjnej, wśród których również są osoby niepełnosprawne. Zakład prowadzi szeroko zakrojoną i wielokierunkową działalność gospodarczą (ogrodnictwo, stolarstwo, florystyka, gastronomia), co daje niepełnosprawnym nie tylko szansę wyboru odpowiedniej dla nich pracy, ale także umożliwia

kontakt oraz integrację z pełnosprawnym otoczeniem – usługi gastronomiczne i ogrodnicze świadczone są na otwartym rynku przy bezpośrednim kontakcie wykonawca-odbiorca, co jest najbardziej skuteczną formą rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Stworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej, a przede wszystkim Baru Mlecznego przyniosło bezpośrednie korzyści nie tylko niepełnosprawnym, ale też innym mieszkańcom miasta. Żory dzięki temu przedsięwzięciu zyskały bazę gastronomiczną zarówno dla osób o niskich dochodach (w tym znajdujących się pod opieką MOPS) i osób starszych, jak również dla młodzieży oraz studentów, którzy niezwykle chętnie korzystają z usług Baru Mlecznego.

Zakres działań prowadzonych przez Zakład Aktywizacji Zawodowej ciągle się rozszerza, dzięki czemu w przyszłości będzie on mógł pomagać większej niż obecnie grupie osób niepełnosprawnych. Otwarty niedawno plac piknikowy zwiększy zapotrzebowanie na usługi gastronomiczne oferowane przez Zakład, a tym samym stworzy szansę zwiększenia zatrudnienia.

Osoba kontaktowa:

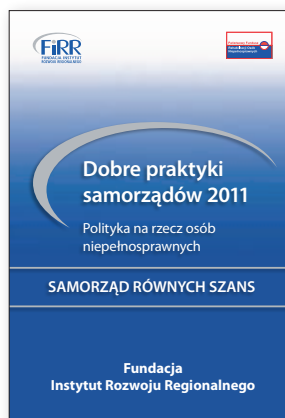
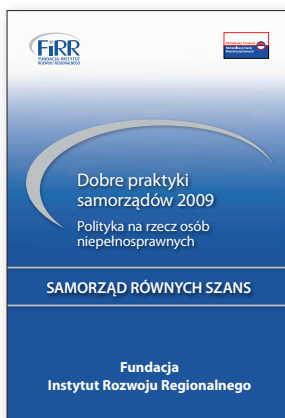
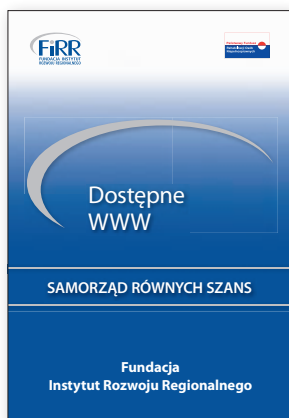
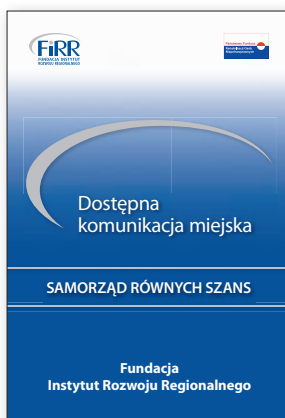
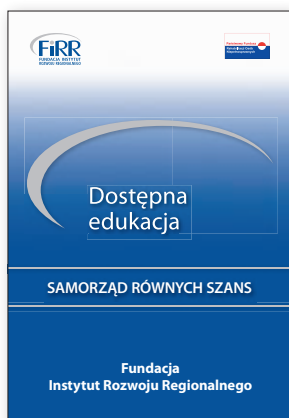
Adrian Lubszczyk

Telefon: 32 434 82 34

e-mail: sir@um.zory.pl

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego realizuje działania związane z zachęcaniem samorządów do aktywności w obszarze rozwiązań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych. Dotychczas odbyły się już cztery edycje konkursu „Samorząd Równych Szans” oraz ukazał się szereg publikacji prezentujących pozytywne rozwiązania w tej dziedzinie.

Dotychczas wydane publikacje z opisanej serii:

- Dostępna edukacja
- Dostępna komunikacja miejska
- Dostępna przestrzeń publiczna
- Dostępne www
- Dobre praktyki samorządów 2009 – Polityka na rzecz osób niepełnosprawnych
- Dobre praktyki samorządów 2011 – Polityka na rzecz osób niepełnosprawnych

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego (FiRR) jest organizacją pozarządową typu non-profit działającą od 26 sierpnia 2003 r. w dziedzinach nauki, transferu innowacji, przedsiębiorczości oraz kompleksowego i wielopoziomowego wspierania osób najbardziej dyskryminowanych w społeczeństwie.

Naszą misją jest zapewnienie równych praw i podmiotowości osób niepełnosprawnych w Polsce. Wpływamy na kształt prawa dotyczącego osób niepełnosprawnych, wspieramy szkoleniowo i doradczo te osoby w ich niezależnym życiu. Propagujemy pełny udział w społeczeństwie, w tym włączając edukację. Promujemy użycie najnowszych technologii, które mogą zastąpić oczy czy ręce. Upowszechniamy wiedzę o osobach niepełnosprawnych. Prowadzimy tematyczne: czasopismo i publikacje oraz portal i radio internetowe. Współpracujemy z Parlamentem, urzędami centralnymi, samorządami, uczelniami i pracodawcami, a także z podmiotami zagranicznymi w ramach licznych projektów ponadnarodowych.

Prowadząc od wielu lat działania rzecznicze na rzecz osób niepełnosprawnych i promując ich aktywność, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego dąży do pozyskania jak największej liczby instytucji, organizacji i osób, które będą wyczulone na przejawy dotyczącej ich dyskryminacji. Podstawą dla jej wyeliminowania jest zaangażowanie środowisk lokalnych, w pierwszej kolejności zaś instytucji samorządowych, które w dużym stopniu kształtują jakość życia mieszkańców. W ten sposób narodził się projekt SAMORZĄD RÓWNYCH SZANS, który wpisał się na stałe do kalendarza najważniejszych wydarzeń ogólnopolskich, promujących aktywność osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia.

www.firr.org.pl